

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	FT: Od Księstwa Pruskiego do Prus Wschodnich. Architektura, sztuka, pamięć, PG_00183663						
Kierunek studiów	Historia sztuki (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2024 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2025/2026		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	2		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	3		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Historyczny -> Instytut Historii Sztuki -> Zakład Historii Sztuki Nowożytnej						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Hubert Baumann				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu		dr Hubert Baumann				
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		45.0	77
Cel przedmiotu	Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z dziedzictwem artystycznym dawnych Prus Wschodnich, ze szczególnym uwzględnieniem architektury rezydencjonalnej w jej kontekście historycznym i kulturowym. Zajęcia koncentrują się na analizie zjawisk artystycznych w powiązaniu z przemianami politycznymi i społecznymi regionu, w tym problematyką tzw. trudnego dziedzictwa oraz powojennych przekształceń, adaptacji i reinterpretacji zabytków. Ważnym elementem kursu jest rozwijanie umiejętności samodzielnej analizy, interpretacji oraz krytycznego odczytywania funkcji i znaczeń dzieł architektury i sztuki w zmieniającym się kontekście kulturowym.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[HISTSZL3_U04] Potrafi posługiwać się ujęciami teoretycznymi i paradygmatami badawczymi właściwymi dla nauk o sztuce oraz wiedzy o kulturze danej epoki	K_U04 Potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi i paradygmatami badawczymi właściwymi dla nauk o sztuce w analizie zjawisk artystycznych i architektonicznych Prus Książęcych i dawnych Prus Wschodnich.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[HISTSZL3_U05] Potrafi pozyskiwać informacje (korzystając z bibliografii, pomocy archiwalnych, baz danych, różnych zasobów dostępnych w internecie itp.) oraz dokonywać ich krytycznej analizy, klasyfikacji, kategoryzacji i syntezy w celu rozwiązania sformułowanego przez siebie lub innych problemu	K_U05 Potrafi pozyskiwać i krytycznie analizować informacje z bibliografii, archiwów, baz danych i zasobów cyfrowych dotyczących dziedzictwa artystycznego i architektonicznego Prus Książęcych i dawnych Prus Wschodnich oraz syntetyzować je w celu rozwiązania sformułowanego problemu.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[HISTSZL3_U11] Potrafi efektywnie planować i organizować swoją pracę, samodzielnie zdobywając i utrwalając wiedzę w sposób uporządkowany i systematyczny	K_U11 Potrafi efektywnie planować i organizować swoją pracę samodzielnie przygotowując pracę/prezentację zaliczeniową	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[HISTSZL3_K06] Ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne i jest gotów do przestrzegania zasad etyki zawodowej	K_K06 Ma przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, refleksji na tematy etyczne w określonych tematach zajęć aspektach	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[HISTSZL3_W06] Zna w zaawansowanym stopniu metody badawcze i narzędzia warsztatu historyka sztuki, w szczególności metody analizy i interpretacji wytworów sztuki różnych epok	K_W06 Zna w zaawansowanym stopniu podstawowe metody badawcze i narzędzia warsztatu historyka sztuki, w szczególności metody analizy i interpretacji dzieł architektury i sztuki nowożytnej z terenu dawnych Prus Wschodnich w ich funkcjonalnym i historycznym kontekście.	[SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[HISTSZL3_K04] Jest gotów do uznania i poszanowania różnych punktów widzenia determinowanych różnym podłożem narodowym i kulturowym; okazywania zrozumienia dla świata wartości i postaw ludzi w różnych okresach i kontekstach historycznych	K_K04 Jest gotów do uznania i poszanowania różnych punktów widzenia determinowanych odmiennym podłożem narodowym i kulturowym; okazyuje zrozumienie dla świata wartości i postaw ludzi żyjących na obszarze dawnych Prus Wschodnich w badanym okresie i kontekście historycznym.	[SK2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[HISTSZL3_W05] Ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach historii sztuki z innymi naukami humanistycznymi oraz społecznymi: historią, kulturoznawstwem, filozofią, psychologią, ekonomią, socjologią, etnologią, antropologią, teologią	K_W05 Ma zaawansowaną wiedzę o powiązaniach historii sztuki z innymi naukami humanistycznymi i społecznymi; potrafi odnosić zjawiska artystyczne i architektoniczne nowożytnych Prus Wschodnich do ich szerszego kontekstu filozoficznego, społecznego, religijnego, ekonomicznego i historycznego.	[SW2] prezentacja/projekt/referat/raport
	[HISTSZL3_K02] Jest gotów do podejmowania działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego regionu, Polski i Europy	K_K02 Jest gotów do podejmowania działań na rzecz ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego dawnych Prus Wschodnich, wykorzystując wiedzę i umiejętności zdobyte na zajęciach.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[HISTSZL3_U01] Potrafi prawidłowo dobierać źródła i poprawnie stosować metody badawcze właściwe dla warsztatu badawczego historyka sztuki w celu rozwiązania sformułowanego przez siebie lub innych problemu	K_U01 Potrafi prawidłowo dobierać źródła i stosować metody badawcze właściwe dla warsztatu historyka sztuki w celu opisu i analizy zagadnień związanych ze sztuką nowożytną i dziedzictwem kulturowym dawnych Prus Wschodnich.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/raport

Treści przedmiotu	• Dziedzictwo artystyczne i architektoniczne dawnych Prus Wschodnich: główne formy, style i funkcje • Architektura rezydencjonalna i patronat artystyczny rodów szlacheckich i ziemiaństwa w XIXVIII wieku • Architektura prywatna i publiczna XIXXX wieku w Prusach Wschodnich przemiany funkcji i recepcji • Źródła badań: archiwa, inwentarze, mapy, ikonografia historyczna, źródła drukowane i niepublikowane • Studium przypadków wybranych zespołów pałacowo-ogrodowych i ich powojennych losów		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Referat	51.0%	50.0%
	Obecność	75.0%	20.0%
	Aktywność	51.0%	30.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur 1. Bartoś M., Wróblewska K., <i>Portret holenderski w zbiorach Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie</i>, Olsztyn 1993 2. Clark Ch., <i>Prusy. Powstanie i upadek. 16001947</i>, Warszawa 2009 3. Jackiewicz-Garniec M., Garniec M., <i>Pałace i dwory dawnych Prus Wschodnich: dobra utracone czy ocalone?</i>, Olsztyn 1999 4. Jasiński J., <i>Polska wobec dziedzictwa historycznego Prus Wschodnich po 1945 r.</i>, w: <i>Wspólne dziedzictwo?</i>, red. Z. Mazur, Poznań 2000 5. Kossert A., <i>Prusy Wschodnie. Historia i mit</i>, Warszawa 2017 6. Lewandowska I., <i>Trudne dziedzictwo ziemi. Warmia i Mazury 19451989</i>, Olsztyn 2012 7. Lewandowska I., <i>Warmia i Mazury jako palimpsest</i>, Studia z Geografii Politycznej i Historycznej 2018 8. Rzempoluch A., <i>Architektura dworska w Prusach Książęcych i na Warmii. Studium genezy i odrębności</i>, Roczniki Humanistyczne 2002 9. Rzempoluch A., <i>Przewodnik po zabytkach sztuki dawnych Prus Wschodnich</i>, Olsztyn 1992 10. <i>Sztuka Prus XIIIIXVIII wieku</i>, red. A. Bojarska, Toruń 2001		

Uzupełniająca lista lektur	• Bartoś M., <i>Nieznany portret rodziny Dohnów pędzla Augusta Enge</i>, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1987, nr 34, s. 477481 • Bartoś M., <i>Siedemnastowieczne portrety holenderskie ze zbiorów Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Materiały porównawcze</i>, Rocznik Olsztyński 1998, t. XVIII, s. 293328 • Bock S., <i>Haben Häuser einem Stammbaum? Wie sich des Bautyp Herrenhaus entwickelt hat</i>, w: <i>Schlösser und Herrenhäuser der Ostseeregion</i>, red. K. Heck, S. Bock, J. Olschewski, Schwerin 2017, s. 301328 • Boetticher A., <i>Bau- und Kunstdenkmäler der Provinz Ostpreußen. Heft III. Das Oberland</i>, Königsberg 1893 • Boetticher A., <i>Die Bau- und Kunstdenkmäler in Königsberg</i>, Königsberg 1897 • Bömelburg H.-J., <i>Lojalność w protestancko-kalwińskiej rodzinie stanu panów w Prusach Książących: trzy pokolenia rodziny Dohnów (15401625)</i>, w: <i>Panorama lojalności</i>, red. A. Skolimowska, Warszawa 2001, s. 4662 • Boockmann H., <i>Prusy jako pojęcie geograficzne, historyczne i ideologiczne</i>, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1997 • Celińska E., Wróblewska K., <i>Sztuka dawna w zbiorach muzeów województwa olsztyńskiego</i>, Olsztyn 1971 • Czyż A., <i>Galeria rodziny Dohnów na zamku w Morągu</i>, w: <i>Rzeczpospolita domów</i>, red. K. Krawiec-Ziótkowska, Słupsk 2008, s. 159171 • Dethlefsen R., <i>Zagrody chłopskie i kościoły drewniane w Prusach Wschodnich</i>, przeł. M. Żółtowska-Sikora, Olsztyn 2023 • Dohna U. Gräfin zu, <i>Gärten und Parke in Ostpreußen. 400 Jahre Gartenkunst</i>, Bielefeld 1993 • Dohna L. zu, <i>Die Dohnas und ihre Häuser. Profil einer europäischen Adelsfamilie</i>, 2 Bde., Göttingen 2013 • Dönhoff M., <i>Dzieciństwo w Prusach Wschodnich</i>, przeł. E. i J. Czerwiakowscy, Berlin 1993 • Dönhoff M., <i>Nazwy, których nikt już nie wymienia</i>, przeł. G. Supady, Olsztyn 2001 • Foelsch T., <i>Schlodien & Carwinden: Zwei Schlösser in Ostpreußen und die Burggrafen und Grafen zu Dohna</i>, Groß Gottschow 2014 • <i>Im Schatten von Berlin und Warschau</i>, red. I. Woldt, T.J. Żuchowski, Berlin 2010 • Grommelt C., Mertens Ch., <i>Bau- und Kunstdenkmäler des Deutschen Ostens (Band 5): Das Dohnasche Schloss Schlobitten in Ostpreussen</i>, Stuttgart 1962
----------------------------	---

	Hädler E., <i>Powstanie i zniszczenie. Historia jako proces możliwości badań ruin pałacu w Słobitach</i>, w: <i>Architektura współczesna w środowisku historycznym</i>, red. R. Mikieliewicz, Łódź 1996
	Heck K., Thielemann Ch., <i>Friedrichstein. Das Schloß der Grafen von Dönhoff in Ostpreußen</i>, Berlin 2006
	Hinterkeuser G., <i>Zwischen Politik, Ökonomie und Repräsentation Berlin und die großen Schlösser des preußischen Adels</i>, w: <i>Landgüter in den Regionen des gemeinsamen Kulturerbes von Deutschen und Polen</i>, red. B. Pusback, J. Skuratowicz, Warszawa 2007
	Jasiński J., <i>Czy wspólne dziedzictwo na Warmii i Mazurach?</i>, Echa Przeszłości 2009
	Kałamajska-Saeed M., <i>Rzeźby z Pałacu w Kamieńcu Suskim i problem jego przebudowy około 1760 r.</i>, Rocznik Olsztyński 1981, nr XII/XIII
	Knercer W., <i>Stosunek państwa i społeczeństwa polskiego do spuścizny kulturowej Warmii i Mazur w pierwszych latach po II wojnie światowej</i>, Studia Angerburgica 2002
	Korduba P., <i>Wielkie rezydencje dawnych Prus Wschodnich</i>, Spotkania z Zabytkami 2007, nr 11, s. 47
	Lewandowska I., <i>Założenia pałacowo-parkowe na Warmii i Mazurach w polskiej literaturze naukowej i popularnonaukowej po II wojnie światowej</i>, w: <i>Konteksty regionalności</i>, red. A. Kopiczko, Olsztyn 2019
	Liżewska I., <i>Architektura dworska na Warmii i Mazurach</i>, w: <i>Zachowane ocalone?</i>, red. I. Liżewska, W. Knercer, Olsztyn 2003
	Lorck C., <i>Landschlösser und Gutshäuser in Ost- und Westpreußen</i>, Weidlich 1972
	Milczarska E., <i>Gotycki kościół parafialny w Morągu. Fazy budowy i datowanie</i>, Kwartalnik Architektury i Urbanistyki 1983, t. 28, nr 2, s. 119-142
	Omilanowska M., <i>Cesarz Wilhelm II i jego inicjatywy architektoniczne na wschodnich rubieżach Cesarstwa Niemieckiego</i>, w: <i>Sztuka w kręgu władzy</i>, red. E. Pilecka, Warszawa 2009
	Przypkowski J. (oprac.), <i>Prusy Wschodnie dokumentacja historycznej prowincji</i>, Warszawa 2006 (CD-ROM)
	Rzempołuch A., <i>Europejskie źródła kultury artystycznej ziem pruskich</i>, w: <i>Regionalizm, tradycja i współczesność</i>, red. B. Barczewska, Olsztyn 1995
	Salm J., <i>Barokowy folwark w Słobitach i jego okna iluzjonistyczne</i>, w: <i>Conservatio est aeterna creatio</i>, red. J. Krawczyk, Toruń 1999
	Salm J., Heinz Jakubeit J.A., <i>Projekt Słobity przyczynek do współpracy między uczelniami architektonicznymi Niemiec i Polski</i>, w: <i>Wspólne dziedzictwo</i>, red. A. Tomaszewski, D. von Winterfeld, Warszawa 2001

		• <i>Schloss und Herrenhäuser der Ostseeregion</i>, red. K. Heck, S. Bock, J. Olschewski, Schwerin 2017 • Skibiński F., <i>Niderlandzcy rzeźbiarze jako architekci w Europie Północnej w XVI wieku</i>, Acta Universitatis Nicolai Copernici 2014, nr XLV • Skowrońska-Szczęsny M., <i>Zabytki Oberlandu na tle historii regionu</i>, Renowacje i Zabytki 2023, nr 4 (88), s. 164172 • Trinkert J., <i>Johann Caspar Hindersin und seine Rolle als Hausarchitekt der Familie Dohna</i>, w: <i>Erfolgreiche Einwanderer</i>, red. A. Gąsior, J. Trinkert, Drezno 2022 • Vetulani C., <i>Pionierzy i zabytki. Wspomnienia</i>, Olsztyn 1973 • Wagner A., <i>Mistrz figur dobromiejskich nieznana indywidualność barokowej plastyki Warmii i Prus Książęcych</i>, Studia Warmińskie 2003, t. 40 • Wagner W.D., <i>Ostpreußen in 1000 Bildern</i>, Regenstein 2012 • Walerzak M., <i>Gładysze, Kamieniec, Słobity, Sztynort. Ogrody barokowe przy rezydencjach dawnych Prus</i>, Olsztyn 2010 • Wróblewska K., <i>Dawny portret w zbiorach Muzeum Mazurskiego</i>, Olsztyn 1965 • Wróblewska K., <i>Renesansowe epitafium Piotra Dohny i Katarzyny Czernowiny</i>, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1972, nr 4 • Żeglińska A., <i>Finckensteinowie wschodniopruscy i ich archiwa</i>, Gdańsk 2021
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Fundacje rodziny zu Dohna w XVII w. Założenia pałacowe w Prusach na początku XVIII w. - kwestia tzw. "pałaców królewskich" Neogotyckie kościoły ewangelickie na Warmii	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.